

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

Вітюк О.Г. – директор, вчитель вищої категорії, «учитель-методист»

Комунальний заклад Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 12 Вінницької міської ради

«Ми змінили своє оточення так радикально,
що тепер повинні змінювати себе,
щоб жити в цьому новому оточенні»
Норберт Вінер,
американський вчений

В умовах становлення інформаційного суспільства прискорюються темпи відтворення інформації, швидкість та обсяги інформаційних потоків. Нині інформація перетворилась на ресурс, а інформаційні технології – на засіб підвищення продуктивності та ефективності праці. За таких обставин суспільство висуває принципово нові вимоги до системи освіти. Нова парадигма освіти повинна базуватися на наступних вихідних положеннях:

- освіта повинна формувати критичне мислення;
- освіта має переорієнтуватися з традиційного принципу формування знань, умінь та навичок на принцип формування компетентності учня (студента);
- освіта має сформувати вміння до безперервного навчання на підставі використання сучасних інформаційних технологій.

Інформаційне суспільство ставить перед людством принципово нове комплексне завдання – автоматизувати процеси, що забезпечують інформаційні потреби особистості, на основі раціонального використання технічних досягнень суспільства;

- звільнити людину від рутинної роботи, пов'язаної з передаванням, збиранням, перетворенням і зберіганням інформації;
- створити умови глобального доступу до інформаційних ресурсів людства;
- забезпечити раціональне використання накопичених знань як основи розв'язання соціальних проблем.

Тому одними з основних напрямів розвитку освіти є формування високого рівня інформаційної культури кожного члена суспільства, держави; впровадження сучасних інформаційних технологій у навчально-виховний процес. Проблема активного використання інформаційно-комунікаційних та комунікативних технологій стає все актуальнішою.

Дослідженню проблем розвитку освіти в

умовах становлення інформаційного суспільства присвячені праці таких науковців, як В.Л. Іноземцева, А.М. Михайличенко, А.П. Суханова, А.І. Акітова та ін., де обґрунтовується роль інформації як фундаментального чинника суспільного розвитку та визначаються окремі напрямки модернізації освіти.

З кожним днем сучасна освіта вимагає більш активного використання інформаційних і комунікаційних технологій в управлінській, навчально-виховній, фінансовій діяльності навчального закладу. Основним критерієм ефективності використання нових інформаційних технологій є вже не наявність певної кількості комп'ютерів, а створення єдиного інформаційного освітнього простору.

Реформування освіти спрямоване на вдосконалення фахової підготовки особистості в поєднанні з ґрунтовною базою загальноосвітніх знань. Оновлення змісту підготовки в навчальних закладах становить основу стратегічних завдань, визначених Державною національною програмою «Освіта», Законів України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», Національної доктрини розвитку освіти в Україні тощо.

В Україні на сучасному етапі вже сформовано певні правові засади побудови інформаційного суспільства: прийнято низку нормативно-правових актів, які, зокрема, регулюють суспільні відносини щодо створення інформаційних електронних ресурсів, захисту прав інтелектуальної власності на ці ресурси, впровадження електронного документообігу, захисту інформації. Однією з головних умов підготовки людини для роботи в інформаційному суспільстві є забезпечення навчання, виховання, професійної підготовки.

Реалізація нових напрямків розвитку освіти потребує використання інноваційних педагогічних технологій, творчого пошуку нових чи вдосконалених концепцій, принципів, підходів до освіти, суттєвих змін у змісті,

формах і методах навчання, виховання, управління педагогічним процесом в загальній середній школі.

На думку дослідників, нове у педагогіці – це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувалися або не використовувалися, але й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивне начало, що дозволяє у змінених умовах і ситуаціях достатньо ефективно вирішувати завдання виховання та освіти.

Тому діяльність, що передбачає створення та поширення новацій у системі освіти на всіх її рівнях у сучасній психолого-педагогічній літературі отримала назву інноваційної.

Отже, інноваційна діяльність – це створення нового (оригінальних прийомів, цілісних педагогічних концепцій), що змінює звичний погляд на явище, перебудовує суспільно-педагогічні відносини.

Інноваційне навчання – це такий навчальний процес, що будується як творча взаємодія вчителя і учнів, котра максимально спрямована на самостійний пошук учнями нових знань, нових пізнавальних орієнтирів високого рівня складності, вироблення загальнолюдських норм та цінностей, оволодіння мистецтвом рефлексії.

Мета інноваційного навчання – розвивати в учнів можливість творчо освоювати новий досвід. Основою такого освоєння є цілеспрямоване формулювання творчого та критичного мислення, досвіду та інструментарію навчально-пошукової діяльності, рольового та імітаційного моделювання, пошуку та визначення власного особистого сенсу й ціннісних відносин.

Сьогодні під інноваційними закладами багатьма розуміються заклади, що застосовують які-небудь нововведення. За рахунок цього інноваційними виявляються практично всі навчальні заклади незалежно від того, як вони самі аналізують ті або інші зміни, що в них починають відбуватися.

У деяких освітніх установах ці пошуки носять поки ненаправлений, стихійний характер. Інші колективи починають щось змінювати у своїх школах під пресом ідеологічних установок, що склалися в освітній сфері останнім часом. Не бути інноваційними стає вже не сучасним.

Інноваційна школа характеризується глибоким проникненням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що викликає необхідність впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій

навчання.

В Україні на сучасному етапі вже сформовано певні правові засади побудови інформаційного суспільства: прийнято низку нормативно-правових актів, які, зокрема, регулюють суспільні відносини щодо створення інформаційних електронних ресурсів, захисту прав інтелектуальної власності на ці ресурси, впровадження електронного документообігу, захисту інформації. Однією з головних умов підготовки людини для роботи в інформаційному суспільстві є забезпечення навчання, виховання, професійної підготовки.

Сучасна освіта з кожним днем вимагає все більш активного використання інформаційних і комунікаційних технологій в управлінській, навчально-виховній, фінансовій діяльності школи. Основним критерієм ефективності використання нових інформаційних технологій в навчальному закладі є вже не наявність певної кількості комп'ютерів, а створення єдиного інформаційного освітнього простору. Ця необхідність виникла перед сучасною школою за таких умов як:

- велике зростання інформаційних потоків;
- робота школи на сучасному етапі вимагає оперативного аналізу ситуації для своєчасного коригування ситуації;
- вимоги керуючих організацій до подання нормативних документів, у тому числі й в електронному вигляді.

Проте, темпи розвитку ІКТ випереджають наукові досягнення в цій галузі. Суперечність між потенційними можливостями інформаційно-комунікаційних технологій та ступенем розробки методів їх використання в навчальному процесі вимагає активізації наукових досліджень у визначенні поняття комп'ютерної грамотності та пошуку змісту, форм, методів і засобів її формування. Нині треба виходити з того, що використання комп'ютера та ІКТ у школі не тільки можливе, але й необхідне.

Для розв'язання одного з основних завдань інноваційного навчального закладу, підготовки випускників до життя в інформаційному суспільстві, необхідно забезпечити високу якість інформаційного середовища. Інформаційне середовище можна назвати якісним, якщо:

- існує організаційна структура, у якій накопичуються та зберігаються інформаційні ресурси та надаються інформаційні послуги;
- розроблена та функціонує система оцінювання якості інформаційного середовища ЗНЗ, яка є складовою процесу управління

якістю освіти;

- інформаційне середовище інтегроване до регіональних, вітчизняних та світових ресурсів для забезпечення навчально-виховного процесу та підвищення кваліфікації вчителів закладу;

- інформаційна грамотність вчителів та учнів відповідає сучасному рівню розвитку інформаційних технологій, проводяться заняття з підвищення комп'ютерної грамотності вчителів та курси для учнів;

- інформаційні ресурси закладу різнобічні та орієнтовані на різні категорії користувачів;

- створені умови для розвитку глобальної системи дистанційного навчання.

Реформування української освіти в умовах становлення інформаційного суспільства ініціює комп'ютеризацію навчальних процесів, інтеграцію традиційних навчально-методичних матеріалів і посібників з їх електронними версіями. Головним завданням освіти стає

надання навичок роботи з інформацією, перетворення її в знання. Отже, провідним ідеологічним принципом освіти має стати принцип комунікації, який передбачає, що навчальні заклади покликані формувати компетентність тих, хто навчається. Завданнями сучасної освіти є створення інформаційних технологій навчання будь-якої дисципліни, сучасне оснащення навчального процесу, розробка та впровадження авторських методик викладання за допомогою сучасних інформаційних засобів.

В умовах перетворення інформації в стратегічний ресурс, який визначає розвиток як окремої особистості, так і суспільства загалом, пріоритетним напрямом реформування освіти є інформатизація як механізм, що забезпечує реалізацію принципу безперервності освіти, підвищення інформаційної культури та інформаційної компетентності учнів, розширення доступності освіти та підвищення її якості.

УДК 349.42

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АКВАКУЛЬТУРИ

Оверковська Т.К. – к.ю.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

Питання рибогосподарської діяльності є актуальним об'єктом законотворчої діяльності. Передусім рибне господарство України відіграє значну роль у забезпеченні населення продовольством, а галузей національної економіки – сировиною, а також у відтворенні природних ресурсів та підвищенні зайнятості населення.

Варто зауважити, що фізіологічно обґрунтована річна потреба в рибі та рибної продукції становить близько 20 кг на душу населення (близько 1 млн. тонн). На сьогоднішній день середній рівень споживання становить лише трохи більше 8 кг на рік. Саме тому аквакультура є перспективним напрямком розвитку рибництва. У період тенденції світового падіння рибних запасів, що спостерігається при здійсненні промислового рибальства за останні десятиріччя, стрімкого розвитку набуває виробництво продукції аквакультури – вирощування водних біоресурсів у контрольованих умовах [1, с. 32].

Крім цього, стан світового рибного господарства свідчить, що у розвинутих країнах відбувається заміщення споживання виловленої риби та морепродуктів продукцією аквакультури. У передових рибальських країнах вона визнана одним із основних чинників, що

поліпшують стан економіки, насичують внутрішній ринок, забезпечують продовольчу незалежність країни, зайнятість населення, збільшують експортні надходження [1, с. 32].

У чинному законодавстві України терміни рибництво та аквакультура вживаються як синоніми. Так, Загальнодержавною програмою розвитку рибного господарства України на період до 2010 року було нормативно закріплено поняття рибництва, рибальства та аквакультури. Зокрема, рибництвом є розведення та вирощування риби та інших водних живих ресурсів у спеціально створених штучних умовах або визначених для цього

рибогосподарських водних об'єктах, а аквакультура – це розведення та вирощування риби та інших водних живих ресурсів у спеціальних штучних умовах або визначених для цього рибогосподарських водних об'єктах. Рибальством визнається промисел риби та інших водних живих ресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (ст. 1). Зауважити, що в подальшому зазначені види діяльності знайшли своє правове закріплення в Законах України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» та «Про аквакультуру».